

AINEKAART

Ainevaldkond: keel ja kirjandus

Õppeaine: eesti keel

Klass: 12.

Õpetaja: Argo Mund

Ainetüüp: valikaine gümnaasiumis

Õpetamise aeg: 2022/23. õppeaasta

Õppekirjandus:

Märt Hennoste „Tekstiõpetuse õpik“;

Martin Ehala „Kirjutamise kunst“;

õpetajalt saadav jaotusmaterjal.

Vajalikud õppevahendid:

õpimapp, jooneline vihik, õpetaja koostatud töölehed jm õppematerjal, õigekeelsussõnaraamat jm keeleteatmeteosed

Õppesisu:

KOMMUNIKATSIOON. KIRJUTAMINE, LUGEMINE JA KUULAMINE. Autori, teksti ja lugeja suhe. Teksti adressaat. Teksti vaatepunkt (üldistav, eritlev ja detailne mõjutusviis). Lugemistiilid (juhtiv, kommunikatiivne, õpilugemine ja loov lugemine), lugemisprotsessi osad, lugemisoskus, funktsionaalne lugemine. Kuulamine, konspekterimine (tekstilõigud, skeem, mandala, tabel, joongraafik vm).

TEKSTI TEEMA JA AINE. Aine, autori ja teksti suhe. Allikad ja tsiteerimine, refereerimine, viitamine. Teksti kavandamine (ideekaart, suhtekaart, loetelu, küsimused, tabel jne).

TEKSTI OSAD. Pealkiri, pealkirja kujundlikkus, aktiivne verb pealkirjas. Pealkirjastamine. Sissejuhatuse ülesanded, sissejuhatuse tüübid. Argumentatsioon, analüüsi võtted (süntees, võrdlus, analoogia, vastandus, rühmitamine; näide; teadmine, eksperthinnang). Lõpetuse ülesanded, selle tüübid.

TEKSTI ÜLESEHITUS JA SIDUSUS. Lause kui mõtteühik, fraas, lõik kui käsitlusühik. Sidusliige. Lausete ja lõikude seostamine. Lauseliigid, sisestusega lause.

KIRJUTAMINE KUI PROTSESS. Kirjutamise etapid (aine kogumine, tekstiversioonide läbikirjutamine, toimetamine, viimistlemine ja vormistamine, avaldamine, arvustamine).

TEKSTIDE LIIGID JA ŽANRID. Essee (seotud ülesehitus) ja traktaat (plaanipärane struktuur), repliik (vastus küsimusele). Uurimistöö, teaduslik artikkel (probleem, lahendus, järeldused). Publiksistlikud žanrid (probleem või fakt, hinnang ja järeldused). Kolumn, kommentaar, retsensioon. Ilukirjanduslik tekst (süžee, tegelased, miljö). Jutustus, novell.

TEKSTI KEEL JA STIIL. Eristiilid, isikustiil. Teema ja žanri nõuded stiilile. Täpsuse ja tabavuse, selguse, konkreetse, lühiduse ja heakõla nõue.

Õpitulemused:

Kursuse lõpus õpilane

- 1) oskab suhestuda tekstiga, lugedes või kirjutades oskab arvestada teksti adressaadiga. Oskab analüüsida ja hinnata oma lugemis- ja kuulamisoskust, valdab lugemis-, kuulamis- ja konspekteerimis-tehnikaid, valib endale sobiva meetodi;
- 2) oskab leida abi- ja lisamaterjali; kavandada teksti; kirjutades sõnastada teksti peamõtte, püsida tema ja aine juures; oskab viidata;
- 3) oskab kujundada tervikteksti, sõnastada kõik teksti osad selgelt, argumenteerides, nii et iga teksti osa vastab eesmärgile, ja teeb terviktekstist üldistuse;
- 4) oskab kujundada loogilise ülesehitusega sidusa teksti;
- 5) teab kirjutamisprotsessi osi ja oskab kõiki osaoskusi rakendades töötada;
- 6) teab tekstide žanrinõudeid ja oskab kujundada eri žanrites tekste, valdab eri kirjutamisstiile;
- 7) valdab eristiile, on kujundanud ladusa isikustiili, järgib üldiselt heaks peetud stiili nõudeid;
- 8) on kinnistanud ja parandanud oma õigekirja- ja kirjakeele-oskust.

Hindamise kirjeldus:

Hinnatakse nii teadmisi ja nende rakendamise oskust kui ka üldpädevuste saavutatust, sh õpioskusi suuliste vastuste, kirjalike tööde ning praktiliste tegevuste alusel.

Õpitulemusi hinnatakse sõnaliste hinnangutega (arutlevad kirjandid, funktsionaalne lugemine ja loovtekstid) ja numbriliste hinnetega. Hinnatakse

- 1) korrektset suulist ja kirjalikku keelekasutust;
- 2) eri liiki suuliste ja kirjalike tekstide mõistmist ning kriitilist analüüsi;
- 3) tekstiloomes oskust;
- 4) argumenteerimisoskust;
- 5) teabeallikate kasutamise oskust.

Hindamine on kooskõlas Vinni-Pajusti Gümnaasiumi hindamisjuhendiga.

Muud nõuded ja märkused:

Gümnaasiumi eesti keele kursused sisaldavad ka tunde, kus arendatakse konkreetselt riigieksamiks vajalikke oskusi: funktsionaalse lugemise oskust ja tekstiloomet. Viimane neist tähendab arutlevate kirjandite kirjutamist nii tunnis kui ka kodutööna; funktsionaalse lugemise oskust arendatakse lisaks ka spetsiaalsete riigieksami näidisülesannete lahendamisega.